

liepen rond, zonder dat daarbij tot het hebben van eenig doel kon worden besloten. Ter plaatse waren thans nog geene of zeer weinige gaatjes van Graafwespnesten te ontdekken, wel vele van *Cicindela*-larven.

J. TH. OUDEMANS.

Een gevaarlijke Japanner.

Het »Nieuw Landbouw-weekblad« van 29 Mei 1908 bevat het volgende over Japansche Sprinkhanen in Duitschland:

»De eigenaar van eene kweekerij in Sudmühle bij Münster bemerkte sedert eenigen tijd, dat in een van zijn kassen de in bloempotten gezette *Adiantum*-planten ¹⁾ geheel en al verdwenen; de stelen der bladeren werden dicht bij de aarde afgesneden. Eerst geloofde men, dat muizen deze verwoesting aanrichtten; toen men echter eens in den nacht met een brandende kaars in het plantenhuis kwam, zag men duizenden onbekende sprinkhaanachtige dieren, die daar omkrioelden en rondsprongen. De tandarts C. Hartmann uit Münster, een goed kenner van de lagere diersoorten, die daarover in eene courant te Münster schrijft, noemt deze dieren Japansche sprinkhanen (*Diestrammena marmorata*) ²⁾. De kleur van het dier is licht- en donkerbruin gemarmerd; het lichaam is ongeveer 0.75 cM. dik en 1.5 cM. lang; de springpooten zijn buitengewoon krachtig ontwikkeld; zeer lang zijn de voelsprietten, ongeveer viermaal zoo lang als het lichaam, zoodat het dier van het einde der springpooten tot de punten der voelsprietten eene lengte van 10 cM. en meer bereiken kan. Het heeft geen vleugels, en maakt daarom

¹⁾ Vermoedelijk zullen zij ook andere gewassen aantasten.

²⁾ Door Prof. Kräpelin, te Hamburg, aldus gedetermineerd.

nooit geraas. Overdag zijn zij niet te zien en verbergen zich evenals vleermuizen. De sprinkhanen zijn waarschijnlijk als eitjes of larven met eene bezending bollen van de Japansche Lelie medegekomen; zij zijn ook al in verscheidene andere plaatsen gevonden, o.a. in Wandsbeck bij Hamburg, in de serres van den groothertogelijken slottuin te Darmstadt, en te Lommatzsch in Saksen.«

Naar aanleiding van het bovenstaande, heb ik mij tot den heer Hartmann gewend en mocht ik het oorspronkelijke stuk ontvangen, dat onder den titel »Eingeschleppte Tiere« verscheen in »Beilage N° 19« van den »Münsterschen Anzeiger«. De schrijver besluit zijn opstel over deze plantenvernielers met de woorden: »Freude an ihnen wird nur der Naturforscher, aber niemals ein Gärtner haben!...« en aangezien ook bij ons te lande veel leliebollen uit Japan ingevoerd worden, achtte ik het van belang te wijzen op het gevaar, dat ook hier dreigen kan.

De Heer Hartmann had de goedheid mij een adres op te geven, waar deze Orthoptera te verkrijgen zijn. Waarschijnlijk zal het mij dus mogelijk zijn dit schadelijke insect, in levenden lijve, op de Zomervergadering der Ned. Entomologische Vereeniging te vertoonen.

A. J. VAN ROSSUM.

Aanteekeningen over Suctorla. X.

Ligging der Sternieten. Ik bezit een ♀ van *Pulex irritans* L., bij wie het 2^e, 3^e, 5^e, 6^e en 7^e sterniet over de gelijknamige tergieten liggen. Het schijnt derhalve, dat de ligging der sternieten aan variaties onderhevig is.

Voedsel der Suctorla. Ik bezit een ♀ van *Pulex*